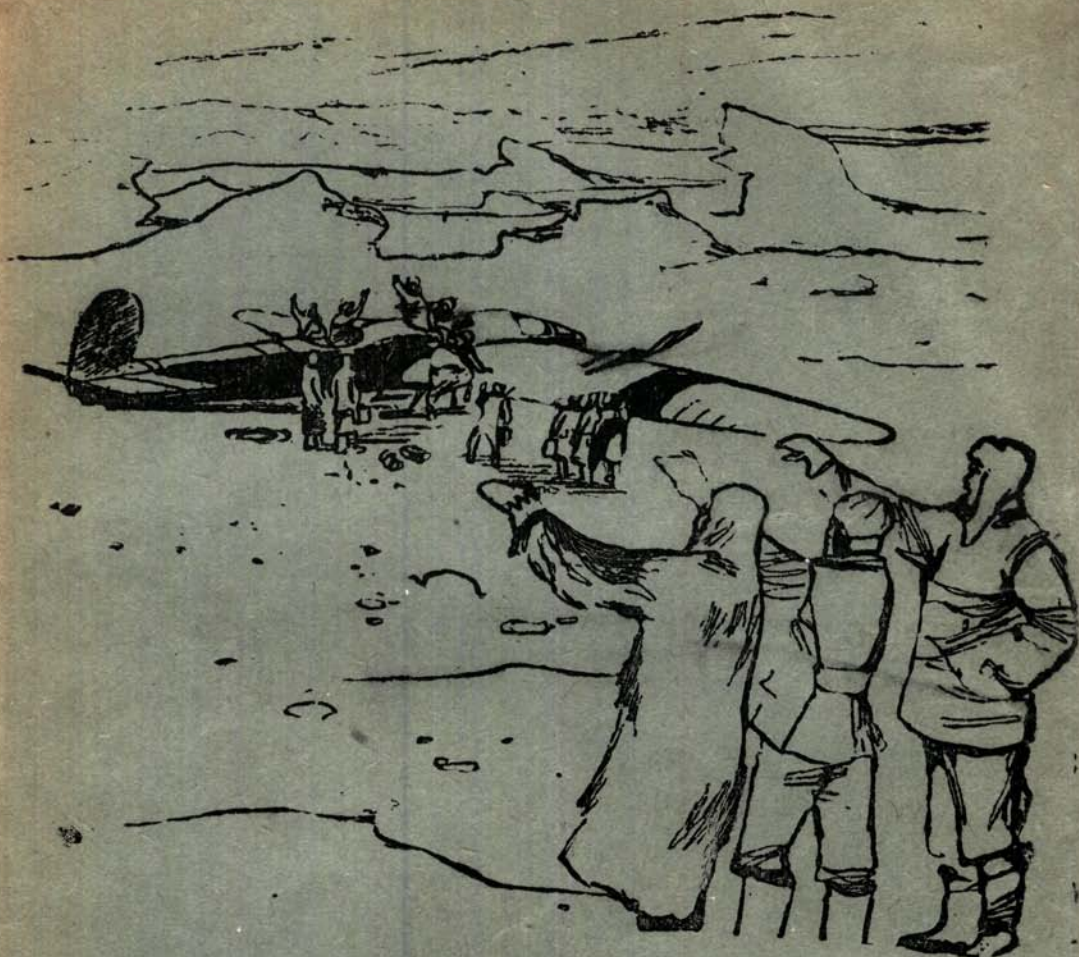

K28

ЉЕВ КАСИЛ,

ЉЕ ПЛАС ВЪЛЪН

0121561-Б,

1935

ОКРИЗДАТ — КУДЪМКАР

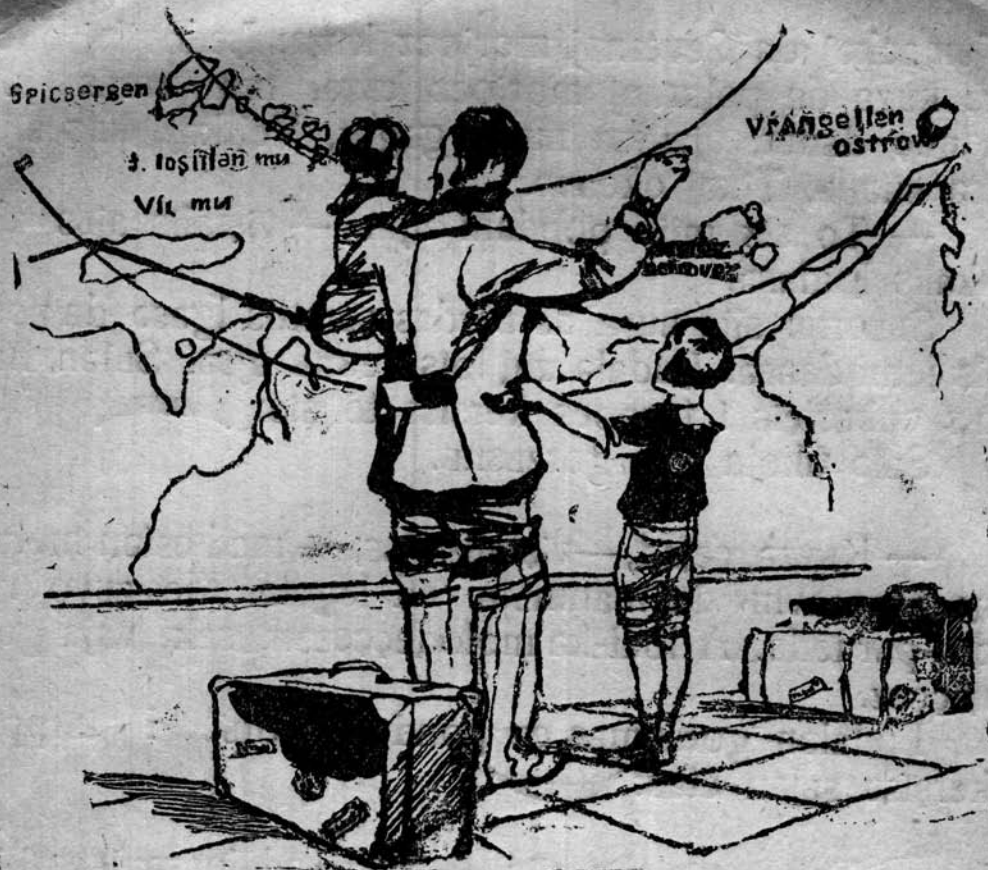
LEV KASSIL

JB PLAS VBLBN

Редактор *Ф. А. Тулицын*
Техредактор *И. Радрстев*
Корректор *Н. Спорова*

Окрлит № 490. Заказ № 1095. Тираж 1000. Сдано в набор 9/VIШ-35. Подписано к печати 1/VIШ-35. Печатных листов 1 1/4. Формат бумаги 62 X 94 1/16. В 1 п. л. 33000 т. з.

п. Кудымкар, тип. Кудымкарского кустового объединения „Свердполиграфтреста“

Etā knigaokās me koznala zonkaoklā, kādija gizis stikkez „Celuskiņģi-ge-rojči“. Sbliš stikkezsā me pukti vištas.

Kār ajbs munis, Iga odva-odva suzisjurnas karta vьлп Ledovitāј okeanāz, a Luda kinas-вь ez ver-ть suzātņь... Sija vermis suzātņь toko Čornāј mor-joāz, no Čornāј morjoъs karta vьlas ez vāv. Etija kartaъs vāli kāzъt morjoez jьliš. Sija āsalis lazъmьta, top њvās dьnas, i ajbs munikas suvtis karta ozas. Ajbs levtis Ludasā kiez vьlas. Vajētis sija karta dьnas da čuņnas nuētis morjoez da okeannez kuza.

— To kьz mijā munam, — vištalis ajbs. I čuņъs sьlān munis Baltijskēј morjo-рьг, jāz stranaez dьnāt,

БИБЛИОТЕКА

№ 1536

3

Ñemeckəj da Şevərnəj morjoez kuza, Lədovitəj okean kuza da poļarnəj morjoez kuza, mu sarbs jba koneç dñnət, ojbvŷsa muez gəgər, Velikəj, kəz sija ešə suənb, Tixəj okeanə.

— To siz mijə pondam ujnə, — vištalis ajbs da okalis Ludasə.

Švərn sija vura as verdas ызmitis Igasə da voštis çemodansə. Lūdala zaļ lois leznə ajsə. Šlən nrbš çukyrčis i tərppes keršisə to siz:

Šlə okota lois gorzšsnə.

— Kəvzə, çelad, — vištalis ajbs, — med estən metəg ne asnbavnə da mamnətə ed ləgətə. Me zŷvo radio-ŷr təda. A loat-kə molodeççezən, sek vaja gəšneççez.

Lūdalen gorzəmš ez pondə petnə. I tərppes keršisə šlən etaz:

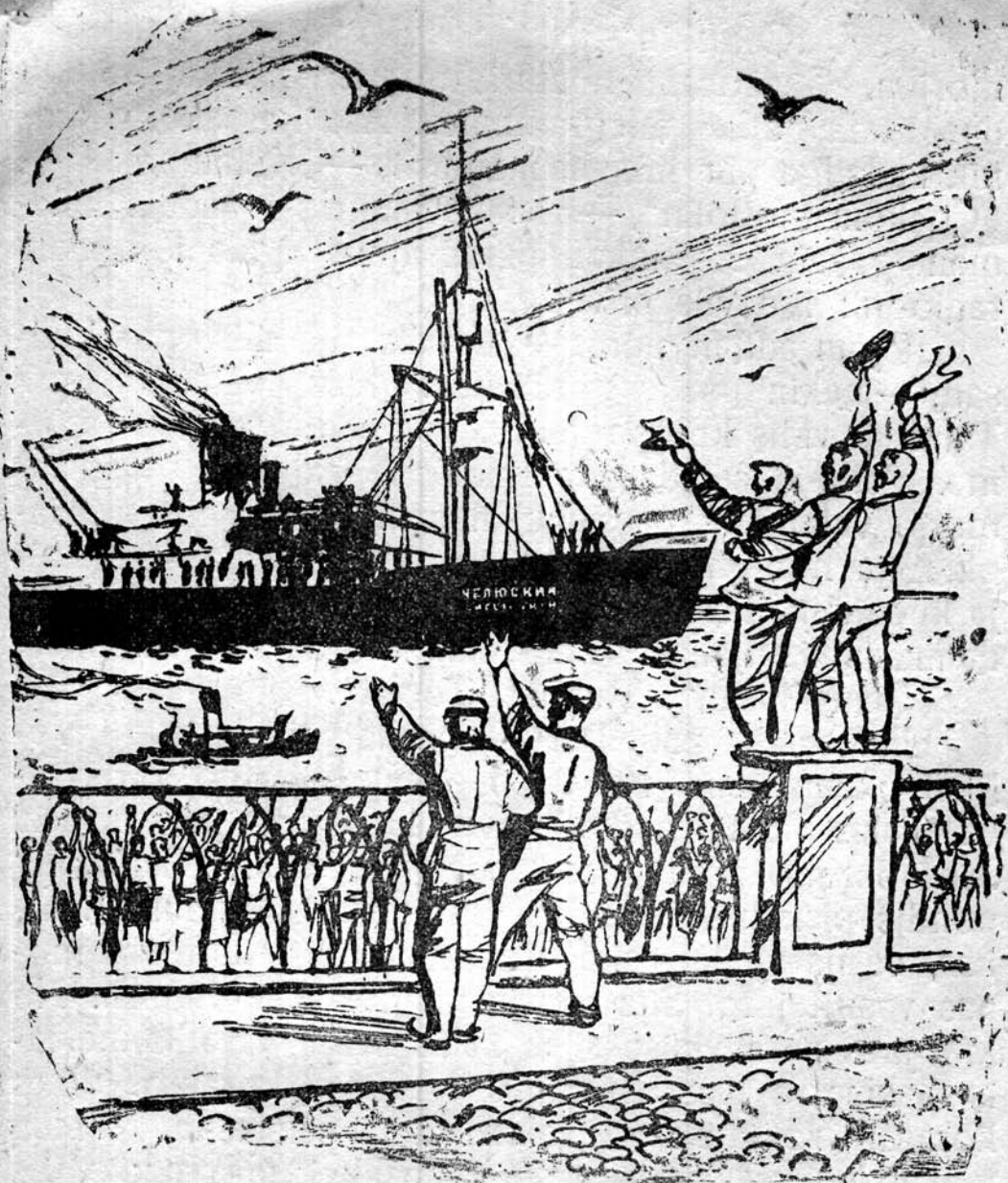
— Tať, — vištalis sija, — setçin-ed loasə jbez i jbez ŷr... Tať, tədan, vaj menym uçətik torok ojbvŷsa poļušslis, seeəm to jə torok.

— No, top poļušəzsis mijə og loktə... mijə vokəttas munam. No poļarnəj jə toroksə, neprimeno, vaja tenə.

— I medvə çockom os sledən vəli, — sodtis Iga.

— Os sledən, — veškətis Luda.

I ajnš munis. Sija vəli znamenitəj pučesestvennikən. Sija vetlētis omən ojbvŷsa morjoez vylət, muez vylət. Sija ujavlis ledokollez vylən, levalis „Серелин“ vylən, ovlis kuz təvvez kəntəm ostrovvez vylən. No setçin nekər sija ez gaztəmtçvnb. Sija tədçis omən mirškət, sija vəli əddən bur radist i radionas baitis vbdəs stranaeskət.

Әни аһныс тунис яба роходә ызыт „Челускин“ паракод ыльн. Паракодсә нуәтис медвур севернәй карітан—Вороңин. А командуйтис роходнас Велікәй морскәй севернәй тујиш началник — уçonәй профессор Smidt. Iга Лудакәт вурә тәдисә Smidt профессорәс. Сылән вәли ызыт тос да ңеролана җиннез.

I vot „Çeļuskin“ parakod ujis šo ozlan morjois morjoə. Gazettezъn nomeris nomerə peçatajtisə Iga da Ļuda aļļis teļegrammaez. Ašvъnas skolaə munik kadə Iga pъr julavlis mamъslis:—„Kъtən taťə?“— „Çoçkom morjoъn“, — vištalis mamъs i lъddis kълəmən gazeta. A mukəd pъras ajnъs Igalə i Ļudalə radio-pъr indavlis privet.

„Ujam əddən bura, — juəralis sija ыļiš parakod-šaņ, — ņekin oz gaztəmtçъ. Kълз veləťçə Iga? Talun jъ vъliš kutim tuļeņəs. Tən sedim burjaə—storma. Vetlə-ja çelad sadə Ļuda? A uderlun Karskəj morjo vълъn ətik passazъrkalən mijan sogmis pъvkaok. Sijə ņimtimə Karinaən, poklon tijanlə sьšəņ. Sijə kupajtəň tazokъn, no vaъs çasto pleskajtçə, əddən kaçajtə mijanəs. Kълvzə mamъntə da ed gaztəmtçə.

„Çeļuskinšaņ“. Taťunъt. Toçka“.

Una çulalis kad. Parakod pondis šivəťçьň-ŋi Velikəj okean dъnə. No tujsə okeanas jərjisə gъriš jъez. Təлъs vajətis vьdsə jъovəj kerəssez, jъa ыbbez. Jъez pъkšisə parakodas i suvtətisə sijə. „Çeļuskin“ pondis piškəťň aslъs tuj. Bura uzalis koravъs vintnas, vartis va kuzas. Koravъs kokalis kərtovəj pъrnas vəšŋit jъsə. Sija peššis mъmda vəli vъnъs... No kълz jъes bura vizisə sijə. Təлъs jъezsə vasətlis mesta-iš mestaə, a jъes aššəranъs kълskisə koravsə. Jъes koravsə ыzmittlisə šo zelъtzьka i zelъtzьka. Vълъn jъovəj kerəsses vessisə šo matəzьk i matəzьk. Jъes koravsə ыzmittisə, kajisə sь vьlə, kajisə ətaməd vьlə, çukərtçisə ətik mestə, gъrçiktisə kərt berdəs.

Əpъr asьlən mamъs boštis gazeta i drug lois strogəj da çoçkom, kълz ojvъv ladorša poļusъs.

— Kъtən taťə? — jualis Iga, kəda toko mədis munъn skolaə.

— Їь плас вьльн Полярнəј моржоьн, — вишталис мамьс. I Iга кьлис, кьз мьј-кə — тор! — вошъстис газета вьлə. Sija gazet вьлас ушис мамьслəн шинваьс.

— Parakodьs вəјis, — вишталис мамьс, — јьес ньгьстисə sija, „Çeluskin“ вəјis.

— A кьз таѳə? — јуалис Луда; sija toko sajmis da кьлис etə vil јуəрсə.

— Вьдəс oтирьс jestisə petнь јь вьлас. Ətik toko вəјis, a setəн вьдəс јь вьльн.

— A кьз-зə nija setчин pondasə?..

I Iга vizəтьstis karta вьлə. I мамьс. I Лудаьс. Вьдəнньс vizəтьstisə karta вьлə... Golubəј kraskaəн вəли risujtəм setəн кəзыт Полярнəј морjosə.

— Кьз-зə nija setчин pondasə?..

No radistьs, aјьs, ez uz. Sija pukalis uçətik por kodnəј palatkaьн, вьттə nem ави i вəлəм. Sija ньгьлис çuңneznas kлуçсə aslas apparatiş, i oməн mirə munis сьлəн; ti-ti-ti, tr-tr-ti, tr-tr-tr... I oməн mirьс кьвзис, кьз Igaləн da Ludaləн aјьс iңdalis radioəн:

„Mədik lun-ңi çeluskiңeççez oləнь јь вьльн. Oјnas lois miça i mijə zvezdaes şərti, karta вьлиş az-zim aşşinьм mesta. Kəр „Çeluskin“ pondis вəјнь, mijə vundalim вьдəс kanattezsə. Kanatteznas вəли kərtləma воçkaez, груз i pəvvez. Вьдəс etə levis va vevdəras. Mijə vaşis кьскалам јь вьлас kerrez i ныш keram vitdas mortlə kerku, — кьк gorokəн. Keram kukņa. Keram esə ətik kerku. Beregəз ьльн. Gəgəр јьovəј керəssez. No вьдəс zdorovəş, вьдəнньс vizşəнь molodeççezəн. Вьн mijan тьрмас...“

I çoza aјьс açьs radioəн кьлис i вишталис Smidt professorlə i mukəd јortteslə, sto soveckəј strana levtişis otsavнь ньлə. Otsavнь ujisə ledokollez, parakoddez. Levzisə aeroplannez i dirizabbez. Gənitisə

ponnezən nartaez da aerododdez.

I vьdəs otirьs SSSR-ьn, i uçətik Luda, i açьs Staļin jortьs əddən vңimatəlnəja kьvzisə, lьddisə, viz-çisə, mьj indas jьvьvşan radist.

„Vьdəs bur. Berta juļ təlişьn, — uverenəja juə-ralis gortas spokojnəj, gaza radistlən golos, — tr-tr-ti, ti-tr, ti-ti-ti... Berta juļ təlişьn“.

Şo mort olisə Poļarnəj morjoьn jь vььn. Jь vь-lə vьdmis uçətik gorodok. Sija suşis „Smidtlən la-ger“. Jьovəj kerəssez vevdərьn, çoçkom pustьңa vevdərə levtişis ьzьt gərd flag. Bokiş jьes sumən

uškətçəvlisə lager vələ. Jəbs murkətis i çaldəbəlīs. Ojnas, kər uzisə çəluskineççez, nylən kerku nıbs torjaşis kək torə. As kerəm oşasses kolasın drug məcəşis şəd oştə. Ət kerku torıbs oşirnas pondis munnıb ojvıv ladorə, a məd torıbs — lunvıv ladorə. No çəluskineççez ez padmə i novjisə vıdəs aşşınb razıtsə ızıtzyk jə plas vələ.

Əni vıd əslə lga ozlañ kvatajtlis gazet. Ozzyk

sija pьr, kьz munь skolaə, vizətlis gradusnik vьlə.

— Kəzьtьs daskvať gradus! — gorətlis sija. — Me talun muna katok vьlə. Bur jьs.

A əni sija vizətlis gazet vьlə da gaztəma vaitis:

— Kəzьtьs ŋoldas gradus... Bəra potis jьs...

Mamьs uməltcis, sija ojjezsə ez uzlyvly i pьr vespokoitcis. Sija vizətlis karta vьlə da ьslolalis. Siz-zə gaztəma vetlətis i lga. Nelki i Luda pondis^o karpizņicajtнь. Toko ajньs, gaza radist, ez gaztəmççь jь vьlyь. Sija iņdavlis radio-pьr spokojnəj da šmesnəj telegrammaez:

„Кьеəməš lgalən velətçan uspekkez? Bьd lun-ja Ludaьs vesəta piņņezsə? Me estən vesəta bьd lunə. Tən vijim çoçkom osəs. Sьšəņ tijanlə poklon“.

Mamньs ətveçajtis:

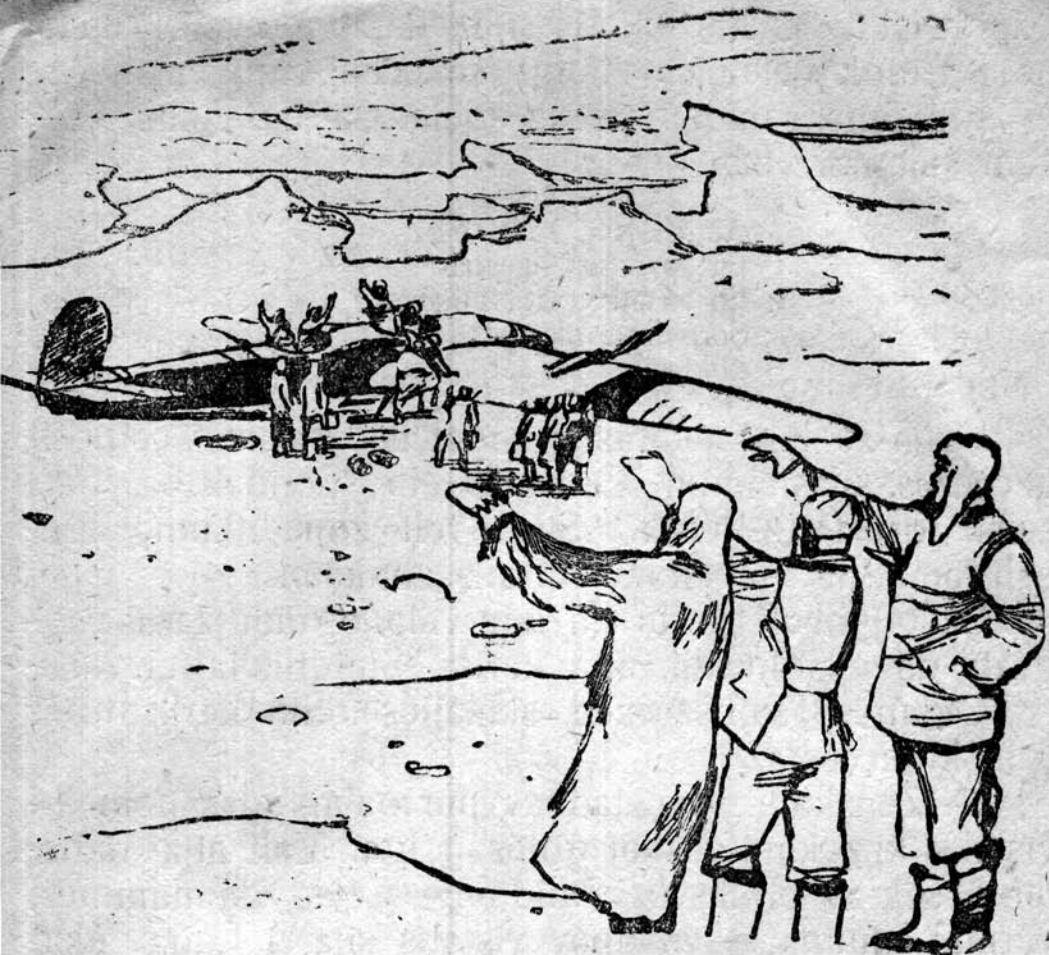
„Nazdorovjo šojə ossə. lga — premirujtəm udarnik. Velətçə „bura“.

„Bura okala dona udarnikəs, — loktis jь vьvšəņ ətvet. Pozdravļajta Ludaəs ŋimlunən. Boš sьlə kozi-pok. A polarnəj jь me sьlə vaja açьm“.

Əpьr Ludaьs ez pondь kьvzьнь mamьsə. Ez məd puktьнь sonьt çьsjan: „Sija menьm çorьt da gьzja-šə“, — vaitis sija. Mamьs vištalis: „Vot me taťtlyə poraša“. Luda ez verit, əddən-ņi ьlyь vəli ajьs. No kьньmkə ças ozti ajьššəņ loktis telegramma: „Polarnəj morjo. Šmidtłən lager. Aj, aj, kьz abu stьd? Əviditan mamtə. Əni-zə çьsjanav çьsjantə...“.

Siz pondis tədnь vьdsa mir, kьz Luda asньralis çьsjan ponda. Ludaьs çьsjansə çьsjanalis i sьlə kazitcis, sto sьšša abu çorьt.

Sьvəryьn loktis medozza gaza lun. Tom levalis Lapidevskij samolot vьlyь loktis uçətik jьovəj Šmidt lagerə. Vazьn-ņi uzalisə çeluskiņeççes. Nija uzalisə

oj i lun. Jь vьlas nija kerisə plošsadka — aerodrom.
Əddən nija viççišisə samołotsə.

I drug motornəj kьlə sum.
Aerodromə çozzьk mun!
bškəvtə, levzə samołot
Da rukšə jь vьlə, vizət.

Levališьs rukšətis / aslas samołotə çeluskiñeç-
iñkaezəs i kьkə çeluskin-çelađokkezəs: Allaəs da
uçətik Karinaəs, kəda sogmis morjo vььn da ñekər
ešə ez vənlь mu vьlas. A sьlə muьs əddənsə ez i
kov. Šorovno, vetlətnьtə sija ešə ez kuz. No xavrəj

Ўаридевскіј леваііш вајәтис сija әтлаһн му вьлас, мед-
вь Каринок веләтәис ветләтһь совецкәј му вьләт.

Ета лунә әәладьс әтәрас соәинитисә да шьлисә се-
әәм шьланкьвез:

Ак те, јәј, кәзьт јь,
Ен зә рьссь океанас,
Ен зә әткән кол мижанәс.
Шоровно і океанас
Локтас пукшас аеропланьс.

І сija-зә лунә әтәрас pondәтәис orсан — әәлуски-
неәәзәс спрашитәмьн. Orсәмсә етә pondәтисә Iга і
сьлән јорт Рета-Ретук. Sija вәли зон утләннәј ле-
валишән. Sija вәли әтәрас јуралиш зонкаән.

Бзьт јьовәј груда да льм вьлә ограда сәрас әәг-
гезиш да вәдәккәзиш нija керисә Шmidtлиш лагер.

Озлаң спасajtисә мед славәјјесә. Siz керлисә рьг
әәлускинеәәс.

— Зәnskәјјезсә әәладнас рьг озлаң спасajtәнь, —
вишталіс кьз капитанскәј голосән Iга. Вәли сija радис-
тән і сек-зә professor Шmidtән. — Әәлад да мамmez,
vermat мунһь, — мәдрәв вишталіс сija, і Ўуда ака-
нокән да аслас кьк мозоккәт сувтисә Ретук вәрә
оәредә. Sija вәли леваіішән. Sija ветліс әтик конок
вьльн. Ретук тьррпесә нuzәтәмән, ләгәнmoz, vizzi-
тәмән кiezнас әвтьстис.

— Ме тijaнәс әни левзәта кәс места Vankarem
дьнәз, — вишталіс Ретук.

Кәс местаьс вәли роsәзьн. І кьньмкә минут оз-
ти Ретук лезәіісис setә аслас passazirрезән.

No ләг дворнiк Харитон локтис setә, әвтьстис ро-
сән, левтисис видәһь, горәтльһь, кьз левтисәм purга.

— Ме тijaнәс! — горәтис сija. — Әни-зә лезәә gru-
да вьвьсис! Кьәәм ета orсан? Льмсә токо повјәтат.

Харитоньслэн вәли тәһьс ызыт. Но Шmidt профессо-
гьс вьлә сija пемьнда ez вақкис... Çеләдьс әвидитчә-
мән leзçисә ыm çукәр вьвьсис. Но etа кадә uzalanin-
şaң vertis сушәд Fjodor Jogorьç. Sija olis Igakәt
da Iudakәt әtik paтәраьн. Fjodor Jogorьçәс çеләдьс
vura rәdejтisә. Nija ыddisә sijә роlarnәј ðeloeзын
ызыт маштерән, гоzumнас rәdejтlis sija pukавнь vu-

Зэр сајьн, јунь кэзыт кvas i чѣладсѣ потеujтvlis мо-
розѣнѣн. Fјodor Jogорѣѣ сувтис чѣладѣс дог:

— Мьј-те ньлиш орсѣмньсѣ радмѣтан? Зал-ја мьј-
ја теньт љмьсѣ?

— Besporjadok! — горѣтис Харитон.

Fјodor Jogорѣѣ шивѣтѣис чѣладѣс дьнѣ да спокое-
нѣја виѣталис ньлѣ:

— Абу њем, чѣлад, сija mijан кьз буран: лок-
тас, чьскьстас, увзьстас, а сьвѣрѣн лѣнас... А ме,
чѣладдѣз, пonda погодданас управљajtнь. Ponda
виѣтавлень, кѣр тujѣ орснь i кѣр оз. Menam ѣсьнѣан
тѣдалѣ, кѣр локтѣ sija.

I sija lunѣан pondis муннь sиз: Fјodor Jogорѣѣ
petavlis поsѣз вьлѣ i baitlis:

— Umѣл тѣдалѣ, локтѣ паѣера i чьскѣ вьдѣс:
левзьнь оз тuj.

I чѣладѣс тѣдѣсѣ-нѣ, локтѣ-рѣ лѣг Харитон, колѣ
рьссьнь.

No unazьксѣ Fјodor Jogорѣѣ baitlis, migajtѣмѣн:

— Gorizont вьлас миѣа: тujѣ левзьнь.

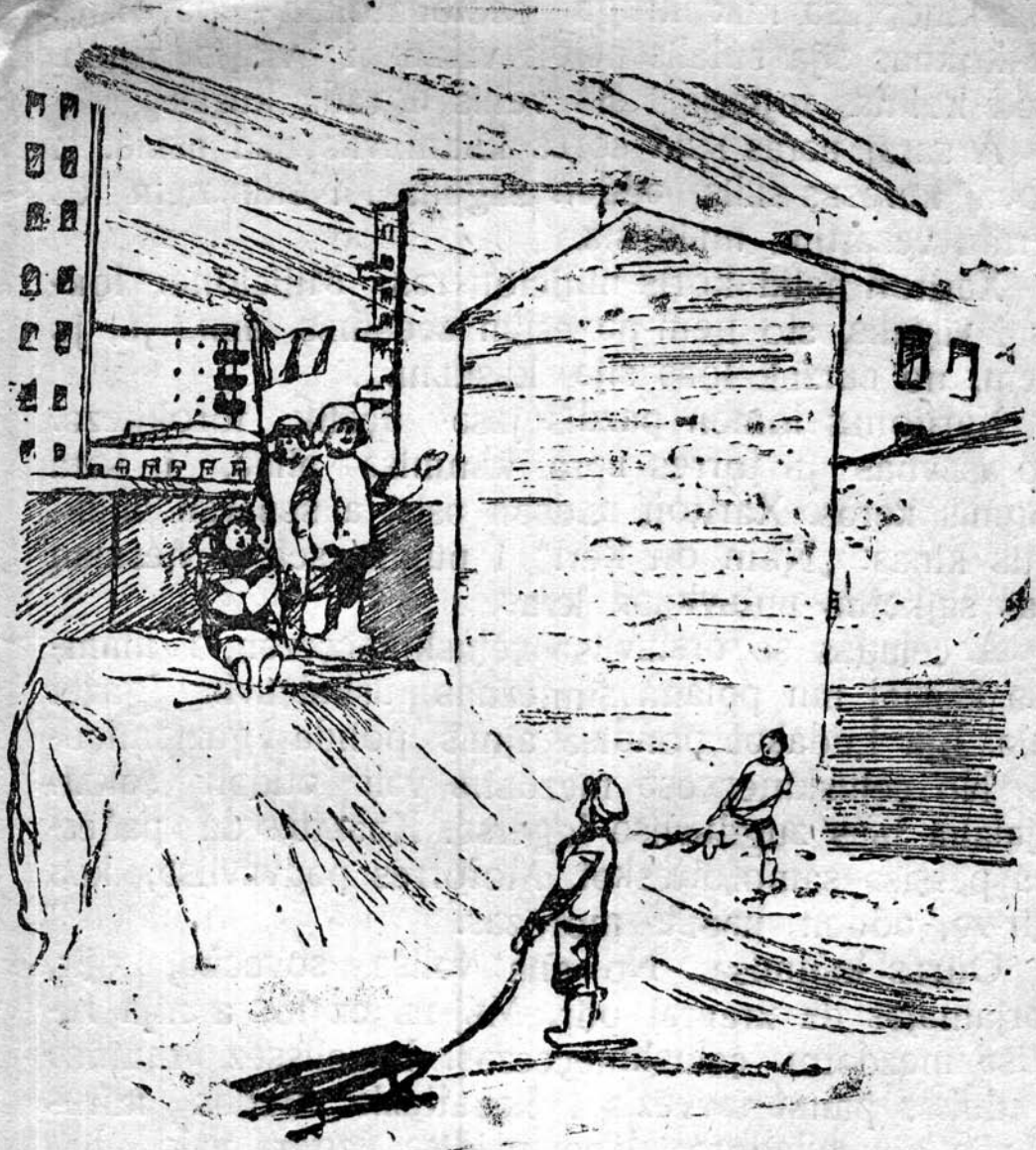
I sek чѣладѣс орсѣсѣ. Харитон дворѣик видѣис i ѣтик
lunѣ кьскалис ограда сѣрѣис љмсѣ вьдѣс.

No зимљашьис ње вьдѣс,
Kолѣѣис ѣтик керѣс,
Kолѣѣис љма керѣс —
Ља, чорьт...
Чѣлад ѣкѣис вѣра
Da горѣтис „ura“,
Pondis орснь бурѣ,
Шьвнь горѣн.

Luniѣ lunѣ sek рыг
Gazѣн орслисѣ дьг.
No, a talun луньг
Ozѣ орсѣ:
Sondi мѣѣѣис кьмѣс —
Ља-љма керѣс
Pondis сѣшмьнь кѣс,
Pervo дьрѣан...

Pondisѣ котѣртнь ѣтмѣдѣрѣ сороккѣз. I вѣра ње-
кьтѣн lois чѣладлѣ орснь, no Fјodor Jogорѣѣ бурѣ-
лис нѣјѣ.

— Ed тѣздиѣсѣ, — виѣталис sija, — кьтѣсѣз ме zaveduj-

ta pogodanas, rovnъ nem. Me ne kьeam ni bud
volsebnik, no vot azьn azьlat, kьnmas vьra vьdьs.

I zьbliь, azьvnas kьnmisь vьdьs sorres, i azьnas
jььs seьsa ez-ni sьv.

Vьli sonьt-ni, vazьn-ni sьlis lьmьs. Tulьsьs son-
tis trotuarresь, asfalt koьmis, i Petuk ani spasajtis

çeluskineçcesə kыk kruga samokatokən — pəvokən. Ət koknas sija sulalis pəlok vьльn i vizsis ruļən. Məd koknas tojlaşis i siz vetlis ograda kuzas.

A saraj vəras ьзыt sogьs kыnmьvlis vьd asьlə. I jьovəj kerəsьs sьlis əddən zagəna... Nəkin nem ez vermь vezərtнь, mьļa siz.

Xariton nəlki koris miļicioņerəs. Miļicioņer lok-tis i vištalis, sto nem-pə estən seeəmys abu, jь, jь i em, no burzьk loas sija kьskьнь...

Xaritonьs lomən pazdis jьsə uçətik torokkezə. No asьvnas jь torres vəra kыnmisə ətlə, i vəra sogmis kerəs. Xariton vьdsən əsis, a sьvəryn mak-nitis kinas: „Nem oñ ker!“ i puktis setçə nəsylan jьas sajkətnь vutьvkaən kvas.

A çeladьs şo orslьvlisə çeluskineçcezən, i mam-nyьs kaznəj lun polana şinneznas uşkətçьvlis gazet vьlə. Iga Łudakət pondisə ajnyьs ponda gaztəmtçь-nyь. No çeluskineçcesə mezdьnyь vəli əddən şəkyt. Ujalana jьes zugdьvlisə lagersə. Kəzьttes da pader-res pessisə samolotteskət. Motorres pədvьvlisə, kьz oñir-zə, əddən kəzьt morozas.

Oñirьs kыnmisə. No ena vəlisə soveckəj oñir, uprjaməjəş da xrabrəj oñir. Mьj-vь ez lo, a nija re-ç-tisə mezdətnь çeluskineçcezəs. Levalişsez munisə v zdukas pañt təvvezlə i kəzьttezlə. Vьdəs mirьs v ətis ojnьv ladorə. Jьes pьklišə lager vьlə. Jь-es zugdalisə kerkueznьsə. Şmidt professorьs ponds sogavnyь. Sija aslas sogət jьliş ez bait nəkinlə. Ez məd şetçьnyь sija. No radist eta jьliş vištalis vьdəs mirьslə.

I vot, tozno, kəzьt-pьr, paderrez-pьr pişkətçisə soveckəj levalişsez, i radist iñdis vьdəs miras, oş-şəm-pə vozduşnəj passazьrskəj soovşenno Şmidt la-

ger da Vankarem kolasət. Xrabrəj levalişsez kolisə
çorət mu, lezçisə satlaşan jь vьlə. Jьs ləşətçis
vot-vot toko potnь-ni. Jьs munlis samolotьs lam-
paez uvtiş. Şəkьt apparatsə kьskьnь kolis jьovəj
grjadaez-pьr. I levalişses kьskalisə — i vəra levtişlisə
vozdukas, çeluskiñeçcesə kьskalikə çorət, kəs mu vьlə.

Veşovəj radistьs odva jestьvlis indavnь radioət:
„Spařitəm kьkdas kьk mort“... Sьvərnьn kuimdas kvať
mort. Eşə sьvərnьn vitdas şizim mort. Şogaliş Smidt
professorəs pozaluj nuətisə şivəj: sija mədis munьn
med poşlednəj mortən. No poşlednəjjeznas jь vьlas
kolççisə kvať mort. Koñesno, i vizьv radist ətlən
kolççis.

Vəli şor-ni, pemyt. Levalişses kəsjaşisə loknь
aşьnas i voşnь vьdənnьsə. Levalişses levzişə. Lage-
ras kolççisə kvať mort da kьkjamьs pon. Loktis oj,
Połarnəj morjo vevdərnьn mьççisə Połarnəj zvez-
da. Sija mьççisə i Moskva vevdərə, i Połarnəj zvez-
da vьlə vizətikə Moskvaьn dumajtisə kvať nepoliş
mort jьliş, kədna pukalənь jь vьlnь...

Eta oja İga ez vermь ənməşşьnь dьr: sija du-
majtis, kьəəm strasno ojnas jь vьlas... Jь uvtas su-
alə şəd morjo pьdəsьs, a gəgər satlaşənь ləg jь
plassez.

İga kujlis oştaa şinnezən. Sьlə pondis kazitçьnь,
sto zьr kuzas siz-zə vetlənь jьez. No eta potolokas
jugjalisə munis avtomobilən jugərres.

Məd lunas aşьnas mamьs kьtçəkə munis juaş-
nь ajьs jьliş. Loktis skolaşan İga da İudakət mu-
nisə aslanьs jь vьlə orsnь. Loktis Peťa-Petuk i mə-
di çeləq. No orsəmnьs mьjkə ez pet. Pondьlisə və-
ravnь çoçkom ossez vьlə, no petis Petuklən mamьs
i viştalis, med ez valajtə ossə natəs jь vьlas. Kut-

sə Šturma nima pönökəs i mädisə doddavny sijə da-
dokə. No Šturmaŋs əviditçis.

— Me ne polarn-n-nəj, me ker-r-r-kuiş! — pon-
dis eravny sija da Petukliş çunşə kurtçəvtis. Mam-
nyš zbriş drug oşşis əşnyš. Mamaş jursə mbyççis
da gorən gorətis:

— Çelad, vermat orsnə koñeçəz. Jь plas vьlas,
çelad, nem-ni abu. I medvərja morttes levzisə sь vь-
liş. Medvərjanas, tədat, kin vəli? Voronin kapitan
da mijan ajnyŋ — gaza radistьs. To kьeəm oñir olə-
ny mijan stranaŋ. To kьeəmmezən kolə lonь, çel-
lad. Kьvzə ajnytliş medvərja telegrammasə:

„Jь plassə kołam mijə medvərjaez. Šmidtən la-
ger sьşşə abu. Sotçişşis medvərja kəşter. Pustəj jь
plas mьsok vьlə kolççis toko gərd soveckəj flag“.

— Mama, a pönnes setçin kolççisə?

— Ezə, i nijə kьskisə.

— Oj, to kьzi, ura!

I Peşa-Petuk pondis setən şvny şblankv:

Çeluskinçi-gerojçi,
Tulьsiş me poli veş,
Tulьsiş me poli veş!
Çeluskinçi-gerojçi,
Şorovno ti mezmit seş.

A asьvkezas jьşs ogradaas sьlis i sorokkes seş-
şə ez-ni kьnmə.

Juļ təlişn, kьz kəşjaşis, gaza radistьs bertis
Moskvaə. Sija loktis ətlaŋ vьdən çeluskinəççeskət
i levalişşeskət — soveckəj sojuziş gerojjezkət. Vьd-
sən Moskvaş streçajtis gerojjesə. Radistьs vajiş
şteklannəj bankaŋ polarnəj jь torok. Eta vəli jь
torok, kьtən çeluskinəççes pukalisə kьk da esə zьn
təliş. Jь torokas kьnməm vьyt gьz — sledьs vijəm

чоқком ос ларалән. Ајньс әддән берегитис етә јь то-
роксә. Рақистъс кьскис сija самолот вьльн, поннез
вьльн, паракод вьльн i роjeзд вьльн. Банкасә sija
vizlis јьльн, медвь козинъс ez сьв. Јь тороксә sija
vajis зоңән рьг Москваәз кәзът вагон — xolodil-
никън.

Çeşliv da gaza loktis vokzal vьvşaң gortas ajньс.
Људа Igakət çeççalisә, vizzitisә сь гәгәг. Кькнанныс-
лә әддән okota вәли тәднь, vajis-ja ajньс кәсјәм јь
toroksә, no nija ez termaşә, ez julalә, nija терпитә-
мән виççisisә. Drug ajньс kvařitis јурсә.

— Sulalә-zә, jorttez, — viştalis sija, — a bankaъс
кьтән?

Bankaъс sulalis zozas, ordçән çemodanъскәт. Ra-
distъс вьдсән vunәtis сь јьлиş. Sonът јул тәлиşsa son-
di сь!әtis sija, i setән samәј ñatәş vaokън ujalis
ьзът şәd гьз.

— Vot tenът oјvьvşa poļuslән i torok! Sьlәma...
— askәttas baitis ajньс. — Ok, кьз-zә etә me siz!..

— No, avu seş ñem. — Vezlivәja viştalis Iga. —
Гьзъс кәј ez сьв.

Људа lәgaşis, çuţoz gorzъ.

— Әtik minutka! — кьлис golos suşedlән, Fјodor
Jogorъçlән. — Vajә-ko menъm bankaсә... Me әni-zә...

I sija kvařitis bankaсә, kotәrtis aslas зьрјә. Çoza
bertis da suvtәtis кьнмәм bankaсә. Вьдәннъс акнi-
tisә: bankaас kujlis кьнмәм poļarnәј јь tor, a јь
рьекас кьнмәma oslән гьз.

— Кьвzә, — viştalis raқist, — çudo şvetън avu, no
кьз te etә керin?

— Әддән prosto, — suis Fјodor Jogorъç. Me
xolodilnәј deloezън maşter. Me uzala xolodilnәј za-
vodън. Setçin керәнь askerәм (iskustvennәј) кәс јь.

Сьып кэзытьс куимдас градус. Сееэм јьсэ роžə
повјатнъ котмань. Сја сьлэ, по оз котэрт, а пэртчэ
сразу воздукэ. Кьзи јь торок чаркьнь ваэ, ваьс сек-
зэ кьпмас. Етэ ед ме кьнтьвли сорреzsэ оградаас.

I setən вьдэnnьс pondisэ клопэtnъ долоннезна-
пъс. Сьвэгьп ажпъс drug vizətis Iga вьлэ.

— Noko, Iga, suvt karta dьnas, — vištalis sija.
Iga suzis əni јurnas top oјvьvša poјusəz.

Цена 45 ксп.

Лев Кассиль. ЛЬДИНА ХОЛОДИНА

Перевод *А. Радостева*

На коми-пермяцком языке